

KULTUR

Film & tv Musik Medier Bøger Kunst Arkitektur Scene Mode Historie

FILM & TV 23. NOV. 2016 KL. 09.58

DR beskyldt for plagiat i 'Arvingerne'

Hvert afsnit i DR's serie 'Arvingerne' begynder med, at en buket blomster sprænges i luften. Ligesom på kunstvideoen 'Big Bang' af den israelsk fødte Ori Gersht, som nu beskylder DR for plagiat.

P

Har arvingerne kopieret kunstner?. Kilde: DR/Ori Gersht

NILS THORSEN ▼
Journalist

En dag i begyndelsen af december 2014 gik den israelsk fødte foto- og videokunstner Ori Gersht tur med sin hund i en park i London. To uger forinden var britiske tv-seere blevet præsenteret for første afsnit af den danske serie 'Arvingerne'. Kunstneren faldt i snak med et ægtepar, hvis hund ofte legede med hans. De nævnte, at de forstod, at han havde udført et værk

for dansk fjernsyn. Det afviste han. Men, bedyrede parret, de havde selv set det.

Sådan blev Ori Gersht opmærksom på, at hans kunstvideo 'Big Bang' fra 2006 i 2014 havde fået en look-alike i introen til DR's dramaserie 'Arvingerne'. Nemlig sekvensen, hvor en buket blomster sprænges i luften, og stumperne i slowmotion bevæger sig igennem luften. Værket har været udstillet flere steder rundt om i verden og bl.a. været vist på otte bygninger på den berømte Times Square i New York.

»Præcis samme dag blev jeg ringet op af mit galleri i Tel Aviv, som fortalte, at folk kontaktede dem og sagde, at mit arbejde blev vist på dansk tv«, siger Ori Gersht, der kort efter så introen til serien, hvis to første sæsoner har været vist i 12 lande, og nu er en tredje på vej.

»Og jeg må sige, at det, jeg så, generede mig. Jeg ved godt, at der altid sker en kulturel udveksling, og det er også okay, at folk lader sig påvirke af hinanden. Men ligheden her er bare så stor. Jeg kan jo ikke vide, men det vil overraske mig meget, hvis ikke de har set min video først«.

Alt går til

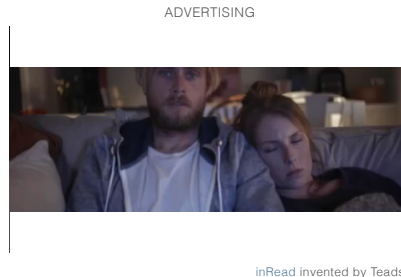
For tiden indgår Ori Gershts video i Gl. Holtegårds udstilling 'Frydefuld gysen' om moderne spejlinger af 1600-tallets barokmalerier fra Nederlandene. I sin anmeldelse i Politiken bemærkede Trine Ross, at værket minder om åbningssekvensen i 'Arvingerne'. Det var nu ikke faldet nogen på museet ind.

»Af en eller anden mærkelig årsag var der ingen af os tre-fire mennesker, der lavede udstillingen, der har fulgt med i 'Arvingerne'. Men på en af de første omvisninger sagde en kvinde: Det er fuldstændig ligesom i 'Arvingerne'. Jeg har set sådan et reklameklip for 'Arvingerne'. Og jeg tænkte: Gud! Det er sgu da rigtigt«, siger Maria Gadegaard, der siden ofte har hørt samme kommentar fra museets gæster.

LÆS OGSÅ Det centrale spørgsmål i 'Arvingerne': Er det virkelig det, vi vil med hinanden?

Kunstvideoen begynder med en insisterende hyletone. Man ser en stor blomsterbuket, der »står og strutter i en smuk vase«, som Maria Gadegaard udtrykker det. Med blomster, der egentlig blomstrer på forskellige tidspunkter af året. Og netop det greb er udbredt inden for stilleben og vanitas – refleksioner over altings forgængelighed – som symbol på menneskeligt overherredømme, fordi det viser, at mennesket kan kontrollere naturen.

Se den fulde video fra Ori Gersht:

Som minimum kunne de have krediteret mig som inspiration Ori Gersht, videokunstner

Ori Gersht, Big Bang, 2006 from **Noga Gallery of Contemporary Art** on **Vimeo**.

Selv siger han, at værket er baseret på studier af tre hollandske 1700-tals malerier og tager afsæt i det kollaps i hollandsk økonomi, der indtraf, dengang prisen på tulipanløg steg til flere årslønninger, hvorefter boblen pludselig brast.

På videoen eksploderer det hele lige pludselig. Og, siger Maria Gadegaard:

»Så falder alle de her stumper og dele ned i slowmotion. Nogle langsomt, andre hurtigt. Noget pulveriserer nærmest, og enkelte ting hænger i luften«.

Det samme, bare baglæns

I introen til 'Arvingerne' ser man bukettens eksplosion baglæns og blomsterne er ikke som i kunstværket frosset med flydende kvælstof. Alligevel er ligheden ifølge Ori Gersht påfaldende.

»Hele arrangementet er så tæt på, og deres komposition også er meget lig min«, siger kunstneren, som dengang fik det juridiske råd, at DR nok har sikret sig ved at spille sekvensen baglæns og ikke plukke direkte fra hans værk, og at han derfor næppe kan stille noget op.

Se hele introen til Arvingerne:

ARVINGERNE INTRO from Casper Sejersen on Vimeo.

Dengang havde han nu også andet at tænke på, fordi en gallerist i Los Angeles netop havde solgt 25 af hans værker uden at registrere salget, fortæller han.

LÆS OGSÅ Anmeldelse: Arvingerne 2 havde svipsere og absolut stjernestunder

»Og så snart jeg begiver mig ind i den slags, skaber det så meget negativitet og påvirker mit liv og min kreativitet. Jeg vil hellere bare arbejde positivt med min kunst. Så jeg lod det bare ligge«.

Indtil museumsassistent Thomas Riis Jensen fra Gl. Holtegård for nylig nævnte for hans agent, at flere af museets gæster har bemærket ligheden mellem introen og værket. Derfor bad Ori Gersht ham om at rette henvendelse til DR.

»Min hovedbekymring er selvfølgelig, at folk med tiden vil forbinde mit værk med tv-serien. Og så synes jeg, at det er lidt respektløst, at de har lavet det uden først at kontakte mig. Som minimum kunne de have krediteret mig som inspiration«, siger Ori Gersht.

DR afviser

DR's dramachef Piv Bernth kendte ikke til hans kunstværk, før Politiken kontaktede hende. Men: »Når jeg ser Ori Gershts intense værk og vores introsekvens, så er det eneste sammenfald, at en blomstervase eksploderer. Optakten, eksplosionen og efterdønningerne er helt uden sammenligning og har intet med hinanden at gøre, og hele konteksten er forskellig«.

'Arvingerne's titelsekvens spiller på seriens tema, tilføjer hun, og rummer seriens signatursang, der handler om temaet familie og tiden.

»Vi har på ingen måde forsøgt at kopiere Ori Gershts værk. Vi er selv skabende og kreative mennesker, så vi har respekt for værker og deres ophav. 'Arvingerne' og hele seriens udtryk er et selvstændigt kunstnerisk værk, ligesom Ori Gershts er det i et andet udtryk og en anden kontekst«, siger Piv Bernth.

LÆS OGSÅ Kunsthåndværker: Netto krænker min ophavsret

Heller ikke direktøren for Gl. Holtegård ser umiddelbart introen som et plagiat.

»Ori Gersht bruger noget af det, han har set i stilleben- og vanitasværkerne fra 1600-tallets hollandske æra, og den symbolkreds synes jeg ikke rigtig, at man kan tage patent på. Blomsterbuketten har siden 1600-tallet været smækfyldt med konnotationer, symbolik og metaforer. Så jeg tror ikke, at 'Arvingerne' har stjålet noget«, siger Maria Gadegaard.

Ori Gersht finder DR's afvisning uforståelig og siger, at de mange museumsgæsters spontane sammenligning af de to sekvenser og henvendelser til ham fra flere lande er en »klar indikation af, at de, som lavede åbningssekvensen, var opmærksomme på mit arbejde og uden at skamme sig har kopieret min idé«.